

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

---

6. köide   Tallinnas, teisipäeval, 16. juunil 1925.   Nr. 25 (119)

Sisu:

Toimetuse kommentaar

Dr. sc. pol. R. Pape: Kaubandus- ja käsitöö-
kodade organisatsioon Saksamaal.

Erapankade kapitaalide arenemine 1919. – 1924.
aastal.

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

E e s i D a m k

Osakonnad kõigis maakonnad-linnades.

Arvele seis 31. mail 1925. a.

A k t i v a :

Kassa a) pangatähed	491.349,100,—
b) riigikassatähed, raha jne.	511.926,616,—
Väärtpaberid	1.003.275,716,—
Kulla arve väljamaal	93.028,066,—
Välisvaluuta	449.162,252,—
Laenuid välisvaluutas	72.932,755,50
Diskonteeritud vekslid	253.194,856,—
Konto-korrent arved	1.659.473,808,—
Akreditivide, gar. ja muud laenuid	3.497.656,938,—
Väljamaa korrespondendid „Nostro“	691.990,748,—
Korrespondendid välisvaluuta „Loro“	253.770,398,50
Korrespondendid „Loro“	129.068,492,—
Osakonnad	4.064,50
Mitmesugused arved	400.053,987,50
	170.010,428,—
	8.672.922,507,—
Vääratud depoo	2.296.013,535,—
Inkasso dokumendid	235.540,548,—

P a s s i v a :

Põhikapitaal	250.000,000,—
Tagavarakapitaal	143.714,310,—
Amortisatsioon kapitali	4.327,466,50
Pangatähed	2.250.000,000,—
Riigikassa	2.691.804,419,50
Hoiusummad	1.407.613,994,—
Väljamaa korrespondendid „Nostro“	118.589,783,—
Korrespondendid välisvaluuta „Loro“	204.508,462,—
Korrespondendid „Loro“	13.834,721,—
Akreditivid ja garantiid	536.993,834,50
Osakonnad	411.434,998,—
Mitmesugused arved	388.074,718,50
1924. aasta puhaskasu	256.925,800,—
	8.672.922,507,—

Juhatus.

Pank toimetab kõiki pangapratsioone kodu- ja väljamaal.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
poolesaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetuse: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Toilitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 16. juunil 1925. Nr. 25 (119)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Dr. sc. pol. R. Pape: Kaubandus- ja käsitöökodade organisatsioon Saksamaal. Erapankade kapitaalide arenemine 1919.-1924 a. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 15. juunil 1925. a.

Rahaministri interview.

Omas viimases jutuaajamis- ses ajakirjanikkudega näi- tas rahaminister, et seisukord Eesti rahaturul juuni alguseks nähtavalt enam tasakaalus on kui kuu aega tagasi. Aprillis kasvasid Eesti Panga laenu- nud ligi poolteistsada miljoni, kuna nad järgneva aja jooksul kunni 7. juunini on kasvanud 64 miljoni. Valuutatagavarad kahanesid ka aprillis poolteistsada miljoni, kuna see kahanemine kuni 7. juunini oli samuti poolteistsada miljoni.

Seisukorra tasakaalustamiseks on kaasa aidanud, ministri seletuste järele, peasjalikult krediitide andmise hoo tagasimine Eesti Pangas ja riigikassa summade tõus. Arvetest paistab välja, et just see viimane peateguriks oli, mis rahamärkide tsirkulatsiooni vähendas, sest riigikassa jõudis oma tagavarasid suurendada 24. apr. kunni 7. juunini 182 miljoni pealt 411 miljoni peale. Müüdüd valuutat saadud margad on aga suurelt osalt laenudena välja läinud.

Nii paistab rahaministri seletusest õieti jällegi ainult üks tõsiasi silma — Eesti Pank on meie rahaolude korraldamisel jõuetu, ta ei suuda kursi hoida, ega tsirkulatsiooni vähendada, vaid siin on tarvis ühelt poolt ühtelugu rahaministeriumi survet, teiselt poolt aga ka ministeeriumi otsekohest abi. Eesti Panga viimane bilans näitab, et kõik jutud Panga oma välisvaluuta tagavarade kasvamis üle täiesti tuulest on võetud. Need tagavarad on aasta jooksul kunni 1. juunini küll kasvanud 422 miljoni võrra, kuid samal ajal on riigikassa arve pangas kasvanud 773 miljoni võrra. Sellega on seletatav panga valuutareservide kasvamine ja samuti ka laenude kasvamine. Pank elab endiselt riigikassa arvel ja sõõb muu seas ka riigikassa valuutareservisid, millel on kogu aeg nähtav kahanemise tendents.

Rahvusvaheline rasketööstus ja Eesti metallitehased.

Hiljuti käis lehtedest sõnum läbi, et Tsheho-Slovakkia, Ungari ja Saksa raudtöösturid kokkuleppe on saavutanud Balkani turu jaotamise asjus.

Samuti oli kuulda, et Prantsuse ja Saksa rasketöösturid turgude jaotamise mõttes kokkuleppele on jõudnud, kusjuures Stinnes'i kontserni esitajad eriti on alla kriipsutanud, et rasketööstus enne oma praegusest kriisist ei pääse, kunni korda ei lähe enne sõda olemasolnud rahvusvahelist kokkulepet rasketöösturite vahel uuesti teostada.

Need sõnumid on väga sümptomaatilised ja heidavad teatud valgust ka meie olude peale.

Teatavasti annab riik praegu hulga tellimisi Stinnes'i kontsernile Saksamaal, sest et see pakub valmismaterjaali peaaegu tooresmaterjaali hinna eest, nii et kodumaa tehased Stinnes'iga kuidagi hinna suhtes võistelda ei suuda. Selle tagajärjel satuvad kohalikud metallitehased väljapääsemata seisukorda, mis valitsust sunnib tõsiselt nende likvideerimise peale mõtlema. Rahvasteliidu finanskomitee teabki kirjutada, et vabariigi valitsusel kavatsus olla kolmest olemasolevast metalli- ja laevaehitustehasest kahte täiesti likvideerida (Vene-Balti ja Sadama tehased?) ja kolmandat ümber muuta (riiklikeks?) laevade ja vedurite parandustöökojaks (Petri tehas?). Kui õige see plaan ka käesoleva silmapilgu oludes ei paista olema, tuleb siiski kindlasti arvestada sellega, et sel päeval, kui kohalik metallitööstus Stinnes'i hävitavate hoopide all kokku on varisenud, valitsusel igatahes enam lootat ei maksa selle peale, et ta veel samalt Stinnes'ilt materjaale tooresmaterjaali hinna eest osta saab. Kui siseturult võistlejad on kõrvaldatud, siis ei ole Stinnes'il selleks enam mingisugust põhjust ja ta hakkab

kahtlemata Eesti turul hoopis teisiti talitama.

Rahvusvahelised kokkulepped rasketöösturite keskel üksikute turgude jaotamise asjus on väga harilikud, mispärast ka meie väga kergesti võime sattuda monopolisti meelevalla alla.

Eesti metallitehased, olles praegu vähemalt potentsiaalselt võistlejaks välismaade rasketööstustele, aitavad praegusel korral vabariigi valitsusel suuri summe kokku hoida, kuid see kestab ainult niikaua kunni nad praeguse poliitika tagajärjel likvideeritud on. Siis algab nende summade tagasimaksmine.

Kaubandus- ja käsitöökodade organisatsioon Saksamaal.

Dr. sc. pol. R. Pape, Berlin.

II.

Käsitöökodad.

a) Kodade asutamine ja nende avalik-õigusline seisukord.

Varsti pärast tööstusvabaduse maksma hakkamist (1869) sai elavaks käsitöölisingkondis soov asutada käsitöökodasid, mis ka valitsuses poolehoidu leidsid. Kuid alles 18. augustil 1893 ilmus tolaeagse Preisi kaubandusministri von Berlepsch'i sellekohane seaduseelnõu.

Kuna see elnõu puudutas kogu käsitöölisingorganisatsiooni innungites, innungi nõukogudes, käsitöökodades ja innungiliitudes, käsitas riigi siseministeriumis väljatöötatud seaduskava (nõndanimetatud Böttiger'i kava vastandina esimesele, mida nimetati Berlepschi omaks) ainult käsitöökodade asutamist. Böttiger'i kava esitati detsembris 1895 Saksa riigipäevale ja anti seal komisjoni, kes seda ainult ühel istungil harutas ja otsuseks tegi uut kavatsusel olevat Preisi valitsuse seaduseelnõu ära oodata. Niisuguse elnõuga esines siis ka valitsus varsti. Seda motiveerides läks ta välja oletusest, et olemasolevatest tööstuslistest organidest nagu innungid, innunginõukogud ja käsitöölaliste seltsid ei ole küllalt, et tarvilises ulatuses moodustada valitsusele soovitatavat käsitöölaliste esitust käsitöö huvisid puudutavate korralduste juures. Need organid piirduvad vähemate ringkondadega ja nendes esineva käsitööga. Käsitöö vajab aga esituse ja omavalitsuskorraldust suuremate ringkondade jaoks, nagu see on olemas kaubanduse ja tööstuse jaoks suuremas osas

Saksa riikidest ja mõnes riigis ka põllumajanduse jaoks. Mida tähtsamad olla küsimused, mis käsitööolude praeguse edenemise juures esinevad seadusandlusele ja valitsusele, seda enam tulla hoolt kanda, et neid küsimusi harutaks võimalikult kõik asjast huvitatud ringkonnad.

26. juulil 1897 sai see elnõu seaduseks.

Selle seadusega oli käsitöö-organisatsiooni poole sihitud liikumisele alus pandud. Seaduse läbiviimine nõudis kaugeleulatavaid ja sügavaltoikavaid korraldusi ja ettevalmistusi. Ta astus sellepärast ainult sedamööda jõusse, kuidas elluviimise korraldustega edasi jõuti.

Käsitöökodade ülesandeks on ühelt poolt kaitsta käsitöö koguhuvisid ja oma ringkonnas esineva käsitöö huvisid seadusandluse ja riigivalitsuse ees. Teiselt poolt on neil kui omavalitsusorganidel ülesandeks oma ringkonna jaoks edasi välja töötada neid ilmunud seaduse määruseid, mis vajavad veel täiendusi üksikeeskirjade läbi, korraldada ja valvata seadusandliste- ja oma enda määruste läbiviimise järele. Nad peavad riigi- ja kogukonnaasutusi käsitöö huvide kaitsemise juures toetama. Käsitöökodadest võib öelda sedasama mis kaubanduskodadestki, nimelt, et nad on riigi poolt tema ülesannete täideviimiseks määratud, et nad on osalt riigi nõuandvad, osalt tema kaastegutsevad abiorganid ja et neil on mitmes suhtes ametliku iseloomuga riikline autoriteet. (Oberverwaltungsgericht'i otsused 19 köide, lhk. 62.)

Riigiseaduse järele 26. juulist 1897 on käsitöökodadel õigus karistustettepanekuid teha, samuti erakaebtusi tõsta. Neil on sedamööda kui korporatsioonidel, kellel kaebustõstmise ja karistustettepaneku õigus, isegi teatud mõttes suuremad õigused kui kaubanduskodadel. Käsitöökodadel on, nagu ütleb Rönne (omas Preisi riigiõiguses, 3 köide, lhk. 238) kaubanduskodade kohta, riigiõigusliselt samane seisukord kui teistel riigis asuvaltel esituskogudel, nagu ringkonnapäevadel, provintsi-maapäevadel, kirikulistel kogudusesitustel jne., kellede juures riigi ülesanded teatud rahvaringkondade huvidega kokku puutuvad. Käsitöökodad alluvad nii siis riigile ja esinevad ametasutustena (võrdle üldise riigiõiguse § 69, II jagu, 10 peatükk).

Käsitöökodade asutamine on sunduslik, sest seadus nõuab, et iga üksik osa riigi maa-alast kuuluks mingisugusesse käsitöökoja-ringkonda. Kui kodade asutamine nii ka kohalikku ringkonda kuuluvuse äramää-

ramine on jäetud maa keskasutuse hooleks. See korraldab valimised ja töötab välja põhikirja käsitöökodadele.

b) Kodade ülesanded ja orgaanid.

Käsitöökodade ülesanded on käsitöö organisatsioonile üksikasjus suure tähtsusega. Eriti kuulub käsitöökodade ülesannesse seaduse määruste järele:

- 1) õpipoisilude ligem korraldus,
- 2) õpipoisilude kohta käivate eeskirjade täitmise järele valvamine,
- 3) riigi- ja kogukondliste asutuste toetamine nende tegevuses käsitöö edendamisel asjalikkude teadaannete ja otsuste abil,
- 4) arutada soovisid ja ettepanekuid, mis puudutavad käsitöö huvisid ja neid ametasutustele esitada, samuti kokku seada aastaaruandeid käsitööolusid puutuvate nähtuste kohta,
- 5) eksamkomisjonide moodustamine sellieksami sooritajate jaoks,
- 6) komisjonide moodustamine eksamkomisjoni otsuste vastu esitatud protestide läbivaatamiseks.

Kõigis tähtsates, käsitöö koguhuvisid ehk selle üksikuid harusid puudutavais küsimustes peab käsitöökoja arvamist ära kuulama. Kojal on õigus luua asutusi meistrite, sellide ja õpipoiste tööstulise, tehnilise ja kombelise ettevalmistuse alal, samuti erikoole asutada ja neid toetada.

Nendest seaduse poolt äramääratud ülesannetest kujuneb koja juhtiv ja järelevalve-tegevus. Abinõusid, mis igal üksikul juhusel tarvitusele võtta tuleb, peab koda, üksikute organidega läbirääkides, teostama. Nii järelevalve- kui ka juhtivas tegevuses on võimata kindlaid piirisid tõmmata. Pea-tähtsus on muidugi otsuste esitamisel riigi- ja kogukonnaasutustele, kui ka muudel teadaannetel, mis käsitöö olusid puudutavad. Soovid ja ettepanekud, mis tulevad väljastpoolt, tähendab innungitelt, innunginõukogudelt, innungiliitudelt, asutustelt või seltsidelt, peab koda läbi arutama ja nende peale vastuse andma. Riigiasutustele on kohuseks tehtud kõigis tähtsates käsitöö huvisid või selle üksikuid harusid puudutava küsimustes käsitöökoja arvamist ära kuulata. Kõiki viimase poolt tehtud ettepanekuid tuleb käsitada nagu seadusandliste kogude või kogukondliste esituste omi. Iga aasta peab käsitöökoda aasta aruande kokku seadma ja selle kontrollasutusele esitama. Sellest aruandest peab selguma koja ja tema orgaanide kogu tegevus.

Koja seaduslised orgaanid on eestseisus, õpipoisilolusid korraldav komitee, appellatsioon- ja arvekomitee, sellikomitee ja volinikud. Edasi on koja jaoks tähtsus veel riigikomissaril ja sekretäril ehk sündikusel.

Käsitöökoja liigete arv määratakse kindlaks põhikirjaga, mille töötab välja maa keskasutus. Liikmetele volitatakse asetäitjad, kes astuvad esimeste asemele takistuste korral või kojast välja astumise puhul kuni valimisperioodi lõpuni valimise järjekorra järele.

Liikmed valitakse:

- 1) käsitööliste innungite poolt, mis asuvad käsitöökoja ringkonnas, nende liigete hulgas;
- 2) käsitööliste seltsile ja muude ühenduste poolt, kes toetavad käsitöö huvisid, kellel vähemalt pooled liikmetest on käsitöölistes ja kes asuvad käsitöökoja ringkonnas, oma liigete keskelt, niipalju kui viimased selle seaduse järele valitavad on.

d) Riigikomissar kaubanduskoja juures.

Eriline tähtsus käsitöökodade jaoks on riigikomissaridel, kes kaubanduskodade juures Preisimaal ja suuremas osas liitriikidest puuduvad. Komissar võtab osa kõigist juhatuse ja komiteede istungitest ja nõudmise peale peab tema arvamist alati ära kuulama. Komissar võib igal ajal koja dokumentidega tutvuneda, asju arutamisele võtta ja käsitöökoja ning selle orgaanide koosolekuid kokku kutsuda. Ta võib koja ja selle orgaanide otsuste vastu edasilükkavas mõttes protesteerida, kui need oma õigustest üle astuvad või seadusi rikuvad; protesti üle otsustab käsitöökoda või selle orgaane ülekuulates, järelevalveasutus.

Komissari kaudu peab teostuma ligidane ja alaline ühendus riigiasutuste ja käsitööesituse vahel, ka peab käsitöölistele, kes ärilistes ametasjus ja siia kuuluvates seadusandlus- ja valitsemisküsimustes üldiselt vähem kodus on kui suur-tööstuse ja kaubanduse tegelased, tema läbi loodama asjatundlik nõuandja. Seda, et komissariks üks järelevalveasutuse ametnik oleks, ei ole mitte ette nähtud; seadus oletab, et see harilikult nii on, ei pea aga mitte võimataks, et kommunaalametnikud või iseäranis kohased eraisikud seda ametit peavad. Komissari ametissepanemisega ei kindlustu mitte ainult käsitöökoja teguvõime ja ühes sellega tema seisukord, vaid ühtlasi luuakse siin soovi-

tud garantii, et asju asjatundlikult, isiklistest huvidest juhtimata, aetakse.

Sarnane korraldus on olemas muu seas niihästi Austrias, kus seda väga kordalainuks tuleb pidada, kui ka üksikutes liitriikides. Nii tuleb näiteks Baieri seaduse järele 25. oktoobrist 1889 § 14 põhjal (kaubandus- ja tööstuskodade kohta) iga koja jaoks kuninglik komissar nimetada. Viimane peab harilikult kõigist istungitest osa võtma, võib alati sõna võtta, kuid tal ei ole hääleõigust.

e) Kulude katmine.

Käsitöökodade asutamisest ja tegevusest tekkivad kulud kaetakse, kui mitte muid teid ei leidu, käsitöökoja ringkonna kogukondade poolt kõrgema valitsusasutuse määramist mööda. Kogukondadel on õigus nende peale langevat osa kõrgema valitsusasutuse poolt määratud jaotusnormi järele üksikute käsitööharude peale üle kanda, maa keskasutus võib otsustada, et käsitöökodade kulused kannaks suuremad kommunaalühendused kogukondade asemel. Kulude ülekandmise juures võidakse otsustada et isikud, kes harilikult sellisi ja õpipoisse ei pea, kulude kandmisest vabastatakse.

Õigust, kulused suuremate kommunaalühenduste peale üle kanda, ei ole maa keskasutused peaaegu tarvitanud, Preisimaal üldse mitte. Nii jäävad kulud siis kojaringkonna üksikute kogukondade kanda. Kogukonnad jälle kannavad need kulud üle maksude näol oma käsitööliste peale. Kulude jaotamisel võetakse mõõdupuuks: iseseisvate käsitööliste arv ühenduses tööstusmaksu kogusummaga käsitööettevõtelt,

ehk ärimaksu kogusumma käsitööettevõtelt, ühes arvates oletatavaid ärimaksusummasid maksuvabadelt ettevõtelt,

ehk iseseisvate käsitööliste arv arvesse võttes nende sellisid ja õpipoisse.

Niipea kui käsitöökoda on oma majapidamiseks kava kokku seadnud ja see kõrgema valitsusasutuse poolt kinnitatud, esitab käsitöökoja eestseisus kogukondadele käsitöökojamaksu nõudmise.

g) Saksa käsitöökodade päev.

Kõik riigis asuvad 72 käsitöö- ja tööstuskoda on 1900. aastast saadik ühinenud Saksa käsitöökodade päevaks (Hannoveri eeslinnas), mille ülesandeks on Saksa käsitöö kogu huvisid kaitsta, eriti tööstusseaduse ja teiste käsitööd puutuvate seaduste võimalikult ühtlast läbiviimist võimaldada

ja Saksa käsitöö vajadusi ja soove ühiste nõupidamiste läbi väljendada, samuti neid tarvilisel viisil riigi ja liitriikide organidele teatavaks teha. Käsitöökodade päeva organid on: täiskogu, asjaajaja komitee ja juhatus. Need ajavad ühiselt päeva asju. Komiteega käsikäs töötavad 5 komisjoni ja nimelt: 1. koolikomisjon, 2. tööstusõiguse, tööandjate- ja tööliste organisatsiooni komisjon, 3. kaubanduse-, läbikäigu-, krediidi- ja rahaasjanduse-, maksu- ja tollikomisjon, 4. sotsiaalse hoolekande komisjon (vanaduse-, invaliiduse ja õnnetusjuhusete puhul kinnitamine) ja 5. valitsemisasjade komisjon.

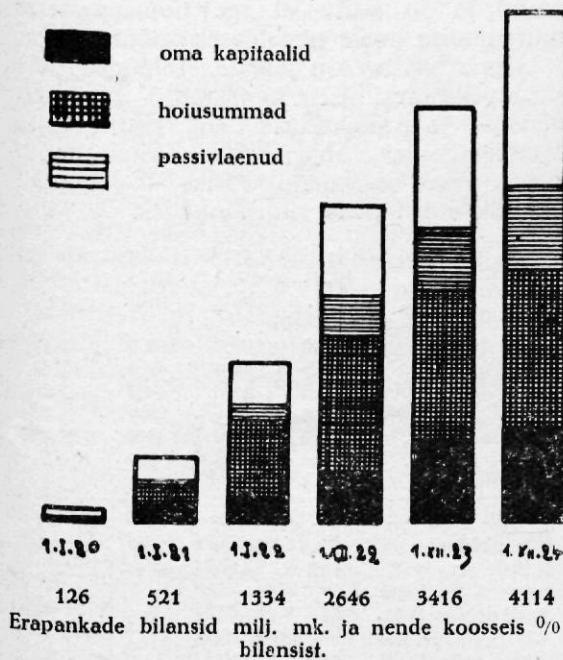
Erapankade kapitaalide arendamine 1919.–1924. a.

Meie erapankade passivaga tegemist tehes, tuletame meele vana tarkussõna: „*Les affaires c'est l'argent des autres*“, mis nii iseloomustav peaks olema just iga erapanga juures. Eraaktsiapankade oma kapitaal on alati väike olnud võrreldes nende poolt läbiviidud tehingutega ja bilansiga. Saksa kaheksas suurpangas olid 1913. a. oma kapitaalid 19,0% ja võõrad kapitaalid 81,0%; Inglismaal 30. juunil 1914. a. olid „*big five*“ (5 Inglise suurpanka) oma kapitaalid ainult 7,6% ja 12 suurpangal – 8,2%. Peale sõda oleks niisugune vahekord otse rikkalik, kuna tegelik elu ja majandustingimused seda tuntavalt muutnud. Saksamaal, kus igati püüti oma kapitaalsid tõsta, olid viimased 8 Berliini suurpangal 1921. a. – 3,7% ja 97 erapangal – 8,4%, kuna Inglismaal „*big five*“ see protsent oli 1922. a. – 6% ja 1924. a. – 6,4% ja 12 suurpangal 1922. a. – 6,1% ja 1924. a. – 6,5%. Loomulik, et meie ei võiks oma pankadelt siis ka mitte ennesõjaaegset vahekorda nõuda, pealegi kui terve meie erapangandus alles 1919–20 aastatelt tüveneb. Tegelikult aga näeme, et meie pankade oma kapitaalid hoopis suuremad võrdluses võõra kapitaalidega ja, et vahekorra protsent ligineb Saksamaa pankade rahuaegsele protsendile, kuna tuntavalt üle Inglise pankade omast. Nii oli:

	Oma kapitaalid.	Bilans.	Võrdarv.
1. I. 20	24,0	126,1	19,0%
1. I. 21	70,6	520,9	15,3%
1. I. 22	109,4	1.334,3	14,2%
1. XII. 22	425,8	2.645,7	16,0%
1. XII. 23	672,8	3.416,4	19,7%
1. XII. 24	732,3	4.114,2 *)	17,8%

*) Bilans võetud ilma garantiilaenu deta 798,1 milj. mk.

Vaadates aastaste vaheaegadega (võetud 1. dets., sest dets. 1924. a. lõpubilansse pole veel saadaval) oma kapitaalide kasvamisest bilansis, näeme, et kõige parem vahekord

suurendamine, missugune nähtus põiki vastu käib mottoks pandud arvamisele, et äri teiste rahaga aetakse.

Pilt läheb veel kurvemaks tutvunedes võõraste kapitaalide koosseisuga, lahutades hoiusummad passivlaenudest (miljon mk.):

	Hoiusummad.	Passivlaenu.	Kokku võõrkapitaalid.
1. I. 20	66,2	2,8	69,0
1. I. 21	244,7	20,9	265,6
1. I. 22	644,1	124,7	768,8
1. XII 22	1.143,1	336,0	1.479,1
1. XII.23	1.266,4	517,0	1.783,4
1. XII.24	1.316,4	685,7	2.002,1

Hoiusummad kasvasid viie aasta jooksul 19 kordseks, passivlaenu aga 244 kordseks, ning see viimane nähtus ei kõnele mitte meie erapankade kasuks. Olgugi, et meie pankade juures oma kapitaali protsent suurem väljamaa pankade omast, kuid nendel puudub siiski olulisem element – võõrad kapitaalid ja nendest just hoiusummad. Passivlaenude kiire kasvamisega väheneb hoiusummade protsent bilansist. Jaanuaris 1920. a. olid hoiusummad 52,5% bilansist ja passivlaenu 2,2%, kuna 1. XII.24. a. hoiusummad ainult 32% olid, ja passivlaenu 16,6% peale tõusnud. Nii on mindud hoiusummade puudusel passivlaenude peale üle, et aga rahuldada aktiveperatsioone. Seda võib eriti selgelt konstateerida järgmistest arvudes:

Hoiusummade ja passivlaenude protsent bilansist oli

	Hoiusummad.	Passivlaenu.	Kokku.
1. I. 1920	52,5	2,2	54,7
1. I. 1921	46,9	4,0	50,9
1. I. 1922	48,2	9,4	57,6
1. XII.1922	43,2	12,6	55,8
1. XII.1923	37,0	14,8	52,2
1. XII.1924	32,0	16,6	48,6

Hoiusummades järjest kahanev, kuid passivlaenudel hoogsalt kasvav osa: – neljakordseks muutumine.

Oma kapitaalide ja võõraste kapitaalide vahekord avaldub järgmistest arvudes (milj. mrk.).

	Oma kap.	Võõras kap.	Võõraste kapitaalide % oma kapitaalist.
1. I. 1920	24,0	69,0	287
1. I. 1921	79,6	265,6	333
1. I. 1922	189,4	768,8	406
1. XII.1922	425,8	1.479,1	347
1. XII.1923	672,8	1.783,4	265
1. XII.1924	732,3	2.002,1	273

oli 1. dets. 1923. a. kus oma kapitaalid 19,7% bilansist moodustasid, seega isegi parem 1920. a., kus vahekord 19% oli. Nende kahe tähtpäeva vahel langes see protsent, kuid on hiljem jälle paranenud, et uuesti langeda läinud aasta detsembriks.

Lähemalt võrreldes näeme, et oma kapitaalide kasvamine peaaegu sama suur oli kui bilansi kasvamine, kuid kiirem võõraste kapitaalide omast (kasvamine miljonites ja protsentides):

	Oma kapitaalid.		Võõr. kapitaalid.		Bilans.	
1. I. 20	24,0	100%	69,0	100%	126,1	100%
1. XII.23	672,8	2805%	1783,4	2585%	3416,4	2711%
1. XII.24	732,3	3050%	2002,1	2885%	4114,2	3265%

Bilans kasvas viie aasta jooksul 32,6 kordseks, oma kapitaalid 30,5 kordseks ja võõrad kapitaalid kõigest 28,9 kordseks. Sama aja kestel kasvas paberraha hulk ringjooksus 6 kordseks, nii et bilansi osade kasvamisest mitte inflatsiooni arvele panna ei tohi.

Vahekord oma kapitaalide ja võõraste kapitaalide kasvamisest pole ühesugune. Võõraste kapitaalide kasvamine on nõrgem kui oma kapitaalide

Oma kapitaalide suurendamisega on vahetõraste kapitaalide ja oma kapitaalide vahel enam soodsamaks muutunud: 406 pealt 265 ja 273% peale.

Võõraste kapitaalide ja oma kapitaalide vahetõraste bilansist oli järgmine (protsentides):

	Oma kapitaaleid.	Võõrad kapitaaleid.	Kokku
1. I. 20	19,0	54,7	73,7
1. I. 21	15,3	50,9	66,2
1. I. 22	14,2	57,6	71,8
1.XII.22	16,0	55,8	71,8
1.XII.23	19,7	52,2	71,9
1.XII.24	17,8	48,6	66,4

Siin näeme, et oma ja võõrad kapitaaleid koos kujutasid 1920. a. algul 73,7% ja järgmistel aastatel 71,8–9% kuid 1924. a. lõpul, vaadatamata garantiide kõrvaldamise peale bilansist, see protsent 5,5% vähem oli s. t. 66,4%. See kahanemine tuleb panna korrespondentide arvete suurenemise arvele – 1923. a. – 10,5 ja 1924. a. – 14,8%. Kokku korrespondentide arvega saame mõlemil aastal üle 80%:

	Oma ja võõrad kapitaaleid.	Korrespondendid.	Kokku.
1.XII.1923	71,9	10,5	82,4
1.XII.1924	66,4	14,8	81,2

Hoiusummade kindlustus kassa läbi, mis meil alati äärmiselt vilets olnud, halvenes veel 1924. aasta lõpul 10% võrra.

	Kassa.	Hoiusummad.	Vahetõraste.
1. I. 20	18,6	66,2	28,1%
1. I. 21	51,3	244,7	21,0%
1. I. 22	105,4	644,1	16,3%
1.XII.22	96,5	1.143,1	8,4%
1.XII.23	101,1	1.266,4	8,0%
1.XII.24	96,4	1.316,4	7,3%

Võttes vahetõraste aga kogu võõraste kapitaalidega, halveneb see tuntavalt viimastel aastatel.

	Võõrad kapitaaleid.	Kassa.	Vahetõraste.
1. I. 20	69,0	18,6	26,9%
1. I. 21	265,6	51,3	19,3%
1. I. 22	768,8	105,4	13,7%
1.XII.22	1.479,1	96,5	6,5%
1.XII.23	1.783,4	101,1	5,6%
1.XII.24	2.002,1	96,4	4,8%

1920. aastast saadik on see vahetõraste viis korda kõrgemaks muutunud 4,8%–26,9% asemel. Loomulik, et siis ka iga vähegi suurema nõudmise juures riigipanga õnnistavat toetust vajatakse. Kuid see nõudlus vastab täiesti meie rahaturu seisukorrale, kus kapitaalide puuduse juures pennigi

tuluta seista ei või lasta. Eriti vilets on meie erapankade osakondade kassade seisukord, kus sagedasti 500 markagi välja maksta ei suudeta. See nähtus on aga hoiuletooja mõamehe meelepaha esile tulnud, ja on karta et see hoiusummade suurenemise peale negatiivselt mõjunud.

Üpris huvitav on jälgida, eraldades meie aktsiapankadest seitse tähtsamat – Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pank, Harju Pank, Krediid Pank, Põhja Pank, Tartu Pank, Rahva Pank ja Laenu Pank – kapitaalide moodustamist meie suurpankades.

	1. juuli 1921. milj.	1. juuli 1922. milj.	1. detsember 1923. milj.	1. detsember 1924. milj.
Eestimaa Tööstuse ja Kauband. Pank	27,8	190,6	297,0	301,8
Harju Pank . . .	26,5	30,8	66,3	62,2
Krediid Pank . . .	10,4	27,6	44,3	45,8
Põhja Pank . . .	10,4	16,1	18,7	35,3
Tartu Pank . . .	2,6	12,2	41,9	51,4
Rahva Pank . . .	1,0	2,1	5,9	10,5
Laenu Pank . . .	5,3	11,4	16,7	17,4
Kokku 7 pankat	84,0	290,8	490,8	524,4
Kõik aktsiapangad	97,3	344,9	672,7	732,3
Pankade arv . . .	13	18	24	25
Suurpankade kapitaalide protsent aktsiapankade kogukapitaalist .	86,3%	84,3%	72,9%	71,6%

Vaatamata oma kapitaalide tuntava suurendamise peale: 84 milj. marga pealt – 524 milj. mk. peale ehk 624% kahanes 7 suurpanga osa üldbilansis, sest endised vähesed kapitaalidega pangad suurendasid oma kapitaale veel tuntavamalt 752% ja pankade arv kasvas ligi kahekordseks, 13 pealt 25 pankat. Nii oli 7 suurpanga – 1/3 pankadest – kapitaalide protsent 1921. a. 86,3 ja 1924. a. 71,6%.

Kõige tuntavam kapitaalide suurenemine summaliselt oli Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pangas 27,8 milj. – 301,8 milj. s. t. 1085%, enam kui kümnekordseks. Protsentuaalselt oli kõige tähtsam suurenemine Tartu Pangas, kus kapitaal tõsteti 2,6 milj. pealt 51,4 milj. peale s. t. ligi kahekümnekordseks. Ka Laenu Panga kapitaaleid suurenesid kümnekordseks.

Ka neis seitsmes suurpangas oli hoiusummade kasvamine nõrgem, kui oma kapitaalidel.

	1. juuli 1921. milj.	1. juuli 1922. milj.	1. detsember 1923. milj.	1. detsember 1924. milj.
Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pank	61,3	313,6	328,3	272,8
Harju Pank . . .	86,3	123,9	105,6	70,6
Krediid Pank . . .	52,7	93,2	147,5	141,7
Põhja Pank . . .	32,1	61,0	103,1	81,2

Tartu Pank . . .	34,1	44,3	57,0	113,5
Rahva Pank . . .	7,9	10,2	43,0	30,9
Laenu Pank . . .	18,7	46,4	90,0	68,4
Kokku 7 panka	293,1	692,6	874,5	779,1
Kõik aktsiapangad	363,0	951,9	1.266,4	1.316,4
Pankade arv . . .	13	18	24	25
Suurpankade	0/0			

a/p. hoiusumma-dest . . . 80,7% 72,7% 69,0% 59,1%

Kõige hoogsam kasvamine hoiusumma- des oli Eestimaa Tööstuse ja Kaubanduse Pangas – ligi nelja ja poole kordseks, kuna suurema osa pankades nad kolmekordseks tõusid; Harju Pangas sellevastu langesid nad alla 1. juuli 1922. a. kogusummat. Jällegi näeme, et oma kapitaalide suurendamine oli tuntavam kui võõra raha juurevool.

Huvitav on võrrelda oma ja võõraste kapitaalide osa muutmist läinud aasta kes- tel pankade bilansist (protsent bilansist 31. dets.):

	Oma kapitaalid.		Hoiu- summad.		Passiv- laenud.	
	1923.	1924.	1923.	1924.	1923.	1924.
Eestimaa Töö- stuse ja Kau- banduse Pank	34,2	35,0	37,8	31,6	5,1	3,5
Harju Pank . . .	13,5	13,6	21,4	15,4	29,0	31,6
Krediit Pank . . .	13,6	11,4	45,4	36,0	22,3	30,0
Põhja Pank . . .	7,7	10,8	42,5	25,0	9,2	20,8
Tartu Pank . . .	22,6	15,5	30,7	34,2	0,6	5,7
Laenu Pank . . .	8,8	9,9	47,7	38,5	20,4	29,1
Rahva Pank . . .	3,4	4,3	25,0	14,2	62,5	64,6

Arvestamisel on võetud 1924. a. bilansi- summad ilma garantiilaenudeta, et olla ühesugused 1923. a. summadega. Siin näeme, et kõikidel pankadel, väljaarvatud Tartu Pank, hoiusummad langenud on nii summaliselt, kui ka protsentuaalselt bilan- sile. Selle vastu on kõikide pankade pas- sivilaenude protsent suurenenud. Mõlemad asjaolud on õige kurva tähendusega ja nende põhjuseid tuleb otsida läinud aasta majanduslistest raskustest.

Pole huvita mõned näited väljamaa pankade oma kapitaalide ja võõraste kapi- taalide (võetud ainult hoiusummad) vahe- korrast.

	1900.	1913.	1918.	1924.
Iirimaa erapangad	16,0	12,2	6,7	6,5
India	10,2	11,5	8,5	12,2
Kanada	21,8	12,6	8,2	8,8
Aafrika	21,3	13,3	6,7	6,5
Eesti	-	-	-	17,8

Hoiusummad protsentides bilansist:

Iirimaa erapangad	72,8	77,9	74,9	86,0
India	58,5	69,5	79,0	73,3
Kanada	52,6	77,6	79,2	73,3
Aafrika	69,0	70,5	75,0	79,4
Eesti	-	-	-	32,0

Üksikute erapankade liikumine 1914., 1918. ja 1924. a. oli järgmine (prots. bilansist):

	1914.		1918.		1924.	
	Kapit.	Hoius.	Kapit.	Hoius.	Kapit.	Hoius.
Ameerika.						
National City Bank of New York	16,4	78,3	9,4	86,6	10,8	85,2
Irving Nat. Bank International Banking Corporation	11,4	86,2	7,6	87,9	7,2	87,2
Guaranty Trust Cy	15,7	49,7	6,4	53,5	9,0	58,8
	10,0	79,2	7,1	82,8	6,7	80,7
Euroopa.						
Daani Pank	14,9	15,4	7,0	17,1	6,3	7,8
Rootsi Pank	14,6	27,2	6,0	14,6	5,8	38,4
Norra Pank	23,1	7,5	8,0	19,4	7,3	24,0
Skandinaavika						
Kredit A/B.	24,9	64,8	14,1	62,4	15,1	69,1
Deutsche Bank	13,9	70,4	6,5	91,6	0,5	98,3

Sellest kirjust kogust erineb iga maa omasuguse vahekorraga. Ameerika ja Ing- lise pangad näitavad õige suurt hoiusum- made protsenti, kuid seda nende raamatü- pidamise eesmärgidest pärast: iga avatud krei- diit loetakse kohe hoiusummade sekka. Teiste riikide hoiusummade protsent ei ulata sellepärast ka mitte sellele kõrgusele, väljaarvatud ehk Saksamaa peale sõja, kus oma kapitaalid äärmiselt nõrgad olid (0,5% näiteks 1924. a.).

Oma kapitaalide protsent on aga pea- aegu igal pool 10% ja 20% vahel. Eestis 17,8%.

V. P.

Bibliograafia.

Toimetusele saadetud raamatud.

- „Ametiühendusline kuukiri“ nr. 8. 15. juunil 1925
- „Eesti Politseileht“ nr. 23. 11. juunil 1925.
- „Sõdur“ nr. 22. 13. juunil 1925.
- „Maa-omavalitus“ nr. 10. 10. juunil 1925.
- „Vaba Sõna“ nr. 7/8 – 1925.

Kroonika.

Eesti.

Briffi kapitaal Eesti raudteede ehitamiseks. Aprillikuu lõpul saafis vabariigi valitsus teedeministri abi k. t. ins. Valter Rosenihal'i kitsaroop. kordasead- mise - välislaenu võimaluste selgitamiseks Inglis-

maale, kust ta 5. skp. tagasi jõudis. On korda lai- nud ühe suurema Inglise ettevõttega laenuaamist sobida. Laenu saaks 130.000 naelalises summas kitsa- roopalise roobaste näol. Inglise valitsus on põhimõtteliku nõusoleku avaldanud ülalähendatud materjali laenu kaubanduse soodustamise akti põhjal kindlustada.

Laenude juures, mida inglise valitsus kaubanduse soodustamise akti põhjal kindlustab, on laenuprotsent kindel, mille inglise valitsus turu konjunktuuri põhjal kindlaks määrab - nimelt 5 - 5^{1/2}%. Kõnesolev laen antakse 8 aasta peale.

Vabariigi valitsus otsustas oma 5. juuni koosolekul laenuletemisega nõus olla. Ins. Rosenthal komandeeriti uuesti Londoni laenu üksikasjaliste tingimuste väljatöötamiseks ning vastava eellepingu allakirjutamiseks. Rahaministrile tehti ülesandeks väljatöötada selle laenu seaduseelnõu esitamiseks riigikogule. Pvl. 7. juunil 1925.

Piirituse tarvitamine. Aktsiisi peavalitsuse andmetel müüdi piiritust (nimeliste lubade järele, restoraanidele, mitmes. otstarbeks) kraadides:

Sisemaale.		
	1925. a.	1924. a.
Jaauaris	1.211.769	1.920.623
Veebruaris	1.717.676	2.455.400
Märtsis	2.049.793	2.817.170
Aprillis	2.315.826	2.910.540
Kokku	7.295.064	10.103.733

Väljamaale.		
	1925. a.	1924. a.
Jaauaris	14.878	956.524
Veebruaris	16.060	4.613
Märtsis	18.186	1.221.295
Aprillis	23.425	6.797

Võrreldes tshekipiirituse müüki tänava ja möödunud aastal, saame järgmise pildi, kraadides:

	1925. a.	1924. a.
Jaauaris	666.379	1.273.099
Veebruaris	1.232.553	1.770.545
Märtsis	1.515.503	2.191.663
Aprillis	1.838.424	2.277.079

Denatureeritud piiritust müüdi toopides:

	1925. a.	1924. a.
Jaauaris	16.014	9.628,5
Veebruaris	14.361,5	11.494,5
Märtsis	16.796	10.361
Aprillis	16.397	12.843

Kaja 9. juunil 1925.

Maks kanamunade väljaveo pealt. Vabariigi valitsus määras kindlaks kanamunade väljaveo kontrolli teostamise kulude katteks võetava erimaksu 15 penni munapaari pealt. V. Maa 12. juunil 1925.

Korraldus tööpuuduse vastu võitlemiseks. Vabariigi valitsus otsustas ära keelata vangimajadele hankijana esineda ja tööd vangidega läbi viia kohtadel, kus sarnasel arvul tööta töölisi, et nendega võimalik on väljaantavaid töid ära teha. Seda valitsuse otsust tuleb võtta kui sammu tööpuuduse vastu võitlemiseks. Kaja 12. juunil 1925.

Tuletikutööstuse koondamise seadus. Vabariigi valitsus on esitanud riigikogule eelnõu, mille järele tuletikkude valmistamise ja müügi ning nende pealt aktsiisimaksu võtmise korraldamiseks ja järelevalveks asutatakse ühendatud tuletikutööstuse esitus, millel ülesandeks tuletikkude valmistamise korraldamine ja järelevalve, tuletikkude müük sise- ja väliseturul, siseturule müügile määratud tuletikkude koguarvu jaotamine üksikute tuletikuvabrikute vahel, tuletikkude müügi-hinna määramine, nõudmiste välja-töötamine tuletikkude headuse ja pakkimiseviisi kohta,

aktsiisimaksu maksmine kõigi teiste, esituse eesmärgile vastavate ja seadustega esituse peale pandavate kohustuste täitmine. Ühendatud tuletikutööstuse esitusesse koondatakse kõik Eestis tegutsevad ja edaspidi avatavad tuletikuvabrikud.

Pvl. 13. juunil 1925.

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

27-31 maini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksportkaupu.

37 vagunit ajalehe- ja trükipaberit, kaal 476,7 tonni; 1 vagun soolatud kilu, kaal 15,5 tonni; 1 vag. pruugitud majakraami, kaal 0,2 tonni ja 1 vagun elus sugusigu, kaal 5,5 tonni.

Kokku 40 vagunit eksportkaupu ja 15 saadetust багаash-kaupu, kaal 1235,1 klgr.

2. Transiitkaupu.

1 platvorm autoga, kaal 1,9 tonni ja 1 vagun trükitöödeid, kaal 0,4 tonni.

Kokku 2 vagunit transiitkaupu. Ühes eksportkaupadega kokku nõukogude Venemaale saadetud 42 vagunit kaupu.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

5 vagunit 330 elusseaga, (a/s. „Külmetusele“), 41 saadetust багаash-kaupu, kaal 2281,5 klgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

27-31 maini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

6 vagunit isementi, kaal 98,7 tonni; 1 vag. 1 hobusega; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 1029 klgr.; 1 vag. vanu kalitse, kaal 7,7 tonni; 1 vag. näituse paviljoniga, kaal 3,7 tonni ja 5 vagunit segakaupa, kaal 16,3 tonni

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit heeringaid, kaal 28,7 tonni; 3 vag. segakaupa, kaal 6,3 tonni; 3 tsisterni bensiini, kaal 33,5 tonni; 2 platvormi autodega, kaal 3,6 tonni; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 1970 klgr.; 1 platvorm vabriku masinatega, kaal 7,6 tonni ja 1 vagun klaaspurke, kaal 6,7 tonni.

Ametlikud teated kaubandustööstus-ministeeriumilt.

Eesti väliskaubandus 1925. aasta aprillikuus. Väärtuse järele oli 1925. a. aprillikuus:

Sissevedu	Emk.	846.878.050
Väljavedu	„	619.306.360
Üldläbikäik	Emk	1.466.184.410
Sisseveo ülekaal	„	227.571.690

Järgmises tabelis on toodud andmed võrdluseks tänava aasta märtsikuu ja 1924. a. aprillikuu väliskaubanduse bilansist:

	1925. a. aprillis	1925. a. märtsis	1924. a. aprillis
M i l j o n i d E m k.			
Sissevedu	846,8	794,0	748,5
Väljavedu	619,3	630,7	646,9
Üldläbikäik	1.466,1	1.424,7	1.395,4
Sisseveo ülekaal	227,5	163,3	101,6

Ülemine tabel näitab sisseveo suurenemist ja väljaveo vähenemist üldkokkuvõtetes. Sellest väliskaubanduse bilansi halvenemisest üldise majanduslise seis-

korra pahemaksminemist välja lugeda, ei oleks õige. Vaatame üksikuid sisseveo kaupade rühmasid, siis näeme, et väliskaubanduse bilansi passiivseks tegemiseks on mõjunud iseäranis see asjaolu, et tänavu aprillikuus on palju niisuguseid kaupasid sisse veetud, mida uute kaupade valmistamiseks kasutatakse, nagu nahk, kiuvained, metallid, väetisained, kivisõed. See tunnistab, et meie tööstus ja põllumajandus tahavad loodangut suurendada. Märksa vähenenud on vilja ja toiduainete, maitseainete ja jookide sissevedu. Järgmises tabelis võib üksikute kaubarühmade andmeid võrrelda.

Sissevedu (miljon markades):

Kaubarühmad.	1925. a.	1925. a.	1924. a.
	aprillis	märtsis	aprillis
Eesti margad			
1. Tera- ja jahvatatud vili, kartul, loomat.	160,6	183,3	277,6
2. Toiduained-karjasaadused	0,3	4,2	0,5
3. Kala ja kalakaup	13,2	31,9	17,5
4. Muud toidu- ja maitseained, piiritus ja joogid	56,1	93,9	84,8
5. Elusloomad ja linnud	0,1	0,0	—
6. Nahk, nahakaup ja muud loomasaadused	25,3	22,4	5,4
7. Seemned ja elustaimed	13,7	12,0	24,6
8. Puu- ja puutööstussaadused	2,7	1,6	4,1
9. Paber, paberikaup ja trükitöö	12,7	14,8	10,1
10. Puuvill, lina ja muud kiuvained	205,0	135,7	79,2
11. Tekstiiltööst. saadused	75,1	73,6	44,2
12. Metallid	32,6	23,8	14,7
13. Metallkaubad	30,1	26,0	29,5
14. Põllutööstusmasinad ja riistad	9,2	7,3	6,5
15. Muud töö- ja jõumasinad, transportabinõud	54,0	54,3	31,8
16. Instrumendid, aparaadid, laskeriistad	7,6	17,3	7,0
17. Kivid, mullad ja nende saadused	7,5	7,2	10,3
18. Kivisüsi, koks ja põlevkivi	22,9	8,1	32,4
19. Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	32,0	35,7	24,4
20. Väetisained	39,5	14,3	6,5
21. Keemiaained, värvid, apteegikaup	39,9	21,2	32,5
22. Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eelpool nimetatud k.	6,6	5,4	4,9
Kokku	846,9	794,0	748,5

Mis puutub väljaveosse, siis on ta üldsummas vähenenud; peaaesjalikult kiuvainete ja puumaterjaali väljaveo vähenemise läbi. Mõjunud on seejuures linade ja puumaterjalide hinnad, mis väljavedu ei soodustanud Võrdluseks alamal tabel:

Väljavedu (milj. mark).

Kaubarühmad.	1925. a.	1925. a.	1924. a.
	aprillis	märtsis	aprillis
Eesti margad			
1. Tera- ja jahvatatud vili, kartul, loomatoit	47,7	8,1	0,6
2. Toiduained-karjasaadus	79,5	93,2	28,4
3. Kala ja kalakaup	3,8	1,8	0,2

4. Muud toidu- ja maitseain., piiritus ja joogid	2,5	2,1	0,8
5. Elusloomad ja linnud	9,2	2,3	3,6
6. Nahk, nahakaup ja muud loomasaadused	15,5	15,7	25,8
7. Seemned ja elustaimed	0,4	6,8	0,3
8. Puu- ja puutööstussaad.	60,0	78,9	94,1
9. Paber, paberikaup ja trükitöö	101,6	84,8	41,5
10. Puuvill, lina ja muud kiuvained	89,4	158,5	323,2
11. Tekstiiltööstussaadused	173,0	146,6	112,0
12. Metallid	1,8	3,0	2,8
13. Metallkaubad	2,0	1,2	0,3
14. Põllutööstusmasinad ja riist.	0,4	0,5	0,8
15. Muud töö- ja jõumasin., transportabinõud	4,3	4,0	3,0
16. Instrumendid, aparaadid, laskeriistad	0,5	0,0	0,1
17. Kivid, mullad ja nende saadused	18,9	15,3	2,7
18. Kivisüsi, koks, põlevkivi	0,9	0,0	—
19. Õlid, rasvad, vaigud ja nende saadused	1,8	1,9	0,1
20. Väetisained	—	0,0	0,1
21. Keemiaained, värvid, apteegikaup	6,7	5,9	6,4
22. Kunstikaubad, muusikariistad ja muud eelpool nimetatud kaubad	0,2	0,2	—
Kokku	619,3	630,7	646,9

Leedu.

Leedu Panga bilans 31-ks mai kp. 1925. a. (milj. lit):

Aktiiva:	
1. Kuld	Lit. 33,2
2. R. kassa raha	" 2,8
3. Dollar. Naelst j. m kind. val.	" 41,2
4. Disk. ja laen.	" 38,5
5. Muud aktivad	" 25,2
	140,9
Passiiva:	
1. Kapitaal	" 12,0
2. Tagav. kap.	" 0,6
3. Paberraha liikv.	" 84,8
4. Depos.	" 26,9
5. Muud passiv	" 16,6
	140,9

Väliskaubandus 1925. a. märtsi k. (milj. lit.):

Sissevedu	26,3
Väljavedu	19,3
Passiivsus	7,0

Rahva loomulik juurekasv 1000 elaniku kohta oli:

	Sündivus.	Surevus.	Juurekasv.
1920. a.	21,3	23,2	— 1,9
1921. a.	23,5	14,6	8,9
1922. a.	26,7	17,2	9,5
1923. a.	28,3	14,7	13,5
1924. a.	29,5	16,3	13,2

Vähemad teated. Väljaveatud viljasaagi kohta on head. Kuni lõikuseni võib vaevalt oodata välis-

kaubanduse bilansi paranemist, sest metsasaaduste eksport ei suurene, ja rukkid impoteeritakse.

Juulikuul võivad tulla Memeli metsatööstuste konkursid, kuna Inglise toetuskapitaalid seal 1. juuliks olla üles öeldud.

Eesti saapatööstus „Union“ avas Kovnos oma ladu ja magasinid (esitaja Wogau & Co.).

Inglise.

Lambaliha sisseveo võimalused Inglismaale. (Eesti peakonsulilt Londonis). Nagu mulle läinud nädalal teatavaks sai, on Londoni sisse veetud suuremal arvul tapetud lambaid Riias, millede seas sinise Läti peakonsuli andmete järele ka suur hulk Eestist Läti sisse impoteeritud lambaid pidi olema.

Selgitades koha peal Londoni turu võimalusi lambaliha sisseveo kohta Eestist, teatan Teile lühidalt kohaliku turu nõudeid.

Praegu veetakse lambaid sisse suurel arvul mõlemast Ameerikast, Austraaliast ja Uuelst Meremaalt, kusjuures nad hästi sorteeritud on – raskuse, suuruse, vanaduse suhtes. Et meil võimalust ei ole sarnast sorteerimist läbi viia, siis ei ole põhjust tema juures pikemalt peatada ja peaks ainult soovitavaks pidama, et eksporteeritavad lambad mitte üle 12 kuu vanad ei ole.

Tapetud lammastele on soovitatav jalad külge jätta (seda soovitas üks kohalik suurkaupmees), sest siis sarnanevad nemad rohkem kallihinnalistele Inglise sortidele, mis võimaldab vahest paremat hinda saada.

Mis puutub pakkimisse, siis pannakse tapetud lambad pakku marle taolisse kottidesse, milledest ühe eksemplaari eraldi Teile saadan. Liha peab muidugi vastavate kontrollmärkidega Eesti valitsuse poolt varustatud olema.

Inglise asumaadest sisseveetud lammaste pealt maksetakse Londonis 3/6 – 6 sh. iga 9 Vene naela pealt.

Teatud ettevõtete tegevusest.

A/s „Eesti Laenu Panga“ juhatus teatab, et 9. mail s. a. peetud peakoosoleku otsusel ja rahaministri loaga suurendatakse panga põhikapitaali III väljaande akts. väljalaskmisega kuni 30.000.000 margani, 1925. a. jooksul lastakse välja 40.000 akts. nominaalis ä 250 marka, 10.000.000 marga väärtuses. Aktsiate müügihinnaks on määratud 315 marka (250 marka aktsiakapitaaliks ja 65 marka tagavarapitaaliks, tempelmaks. ja aktsiate valmistamise kuludeks). Igal aktsionäril on õigus I ehk II väljaande kolme vana aktsia kohta kaks uut omandada.

Aktsionärid, kes uusi aktsiaid soovivad tellida, peavad iga tellitava aktsia kohta mitte hiljem kui 1. juulil s. a. kell 2. p. l. 115 marka sisse maksuma. Ülejäänud summast tuleb 15. aug. s. a. 100 marka ja 1. oktoobr. s. a. 100 marka pankra ära maksta.

Tellimata aktsiad, nrisama ka millede eest määratud tähtaegadel mitte ei ole nõuetavaid summasi sisse makstud, lastakse (põhikiri § 6) juhatusel poolt müügil.

Kauba Pank a/s. juhatus teatab, et 29. aprill. s. a. peetud peakoosoleku otsuse põhjal ja rahaministeeriumi loaga 29. maist s. a. antakse välja 4000 uut aktsiat ä Emk. 1000 – nominaal, kogusummas Emk. 4.000.000 väärtuses.

Maksutingimised on järgmised: tellimise juures 10% aktsiate nominaalhinnast, 1. nov. 1925. a. 40% ja 160 mka – iga aktsia pealt tagavarapitaali heaks,

40 mka – tempelmaksu ning aktsia valmistamise tege-likud kulud; 1. novemb. 1926. a. 50% aktsia nomi-naalhinnast.

Tartu Juudi Ühispanga läinud tegevusaasta andis puhaskasu Emk. 427,1 tuh. (tulud – 3.454,2, ku'ud – 3.027,1) Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 10,4 milj. tasakaalus. Tähtsamate arvete seis oli (milj. Emk.): kassa ja jooksvad arved teistes pankades – 1,5, laenu ja diskonteeritud vekslid – 8,2, kapitaalid – 2,0, hoiusummad – 6,1, kontokorrent – 1,3.

A/s. „Loksa Tehased“ on oma läinud tegevusaasta kahjuga Emk. 3,2 milj. lõpetanud (tulud – 8,4, kulud – 11,5). Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 67,7 milj. Tähtsamate arvete seis oli (milj. Emk.): kassa ja jooksvad arved pank. – 0,2, debitorid – 0,5, kaubad, tooresained ja materjalid – 13,0, raudtee ja vabrikus sisseaad – 9,0, liikumata varandus – 40,6, aktsiakapitaal – 15,0, kustutuskapitaal – 3,4, kreditorid ja vekslid – 47,2.

A/s. „Becos“ on oma esimese tegevusaasta puhtakasuga Emk. 78,6 tuh. lõpetanud (tulud – 3.792,0, kulud – 3.713,4). Äriseis 31. det. 1924. a. 21.986,8 tuh. Tähtsamate arvete seis oli (tuh. Emk.): kaubad – 13.016,9, debitorid ja vekslid – 4.281,4, organisermiskulud – 4.004,6, aktsiakapitaal – 5.000,0, kreditorid – 16.798,2 tuh.

Kaubandus-tööstusaktsiaselts W. Schneider ja Ko. on oma läinud tegevusaasta puhtakasuga Emk. 17,4 milj. lõpetanud, puhtast kasust määrati (milj. Emk.): dividendiks – 6,8 (15% aktsia pealt), liikumata ja liikuva varanduse kustutamiseks – 1,4, riigimaksudeks – 4,6, juhatusliikmete ja ametnikkudele – 3,6, amefn. pensioni- ja abifondiks – 0,2 Brutto-tulusid on läinud aastal Emk. 230,9 milj. saadud; kulud selle vastu olid Emk. 213,6 miljonit. Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 162,5 milj. tasakaalus. Järgnevad a/s. läinud kahe aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiva	31.XII.24.	31 XII 23.
Kassa ja vekslid	2,7	11,7
Debitorid	26,2	33,7
Kaubad ja materjalid	76,6	58,3
Liikumata varandus	17,1	5,8
Inventar ja vabrikus sisseaad	12,7	11,3
A' tsiad ja osatähed	27,2	5,7
P a s s i v a .		
Kapitaalid (põhik. – 45,0, tagav. – 15,0, amoris. – 3,7)	63,7	41,4
Kreditorid	77,0	65,1
Puhaskasu	17,4	19,2
Bilans ühes teiste vähemate arvetega	162,5	126,7

Eestimaa metallitehas „Krotus“ a/s. on läinud aastal tulusid Emk. 10,9 milj. saanud, millest kulud Emk. 10,6 milj. maha arvates, puhaskasu Emk. 0,3 milj. järele jääb. Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 80,7 m. Tähtsamate arvete seis oli järgmine (milj. Emk.): debitorid ja vekslid – 11,5, väärtpaberid – 5,0, kaubad ja tooresained – 9,5, liikumata varandus – 19,5, masinad ja inventar – 40,7, põhikapitaal – 50,0, kreditorid – 8,1.

Eestimaa keemiatehas a/s. 1924. a. aruanne näitab ülejääki Emk. 91,4 tuh. (tulud – 12.450,0, kulud – 12.358,7). Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 96,3 milj. Tähtsamate arvete seis oli järgmine (m. Emk.): kassa ja jooksvad arved pankades – 0,4,

debitorid ja vekslid - 7,6, kaubad ja tooresained - 13,8, liikumata varandus - 35,9, liikuv varandus - 33,8, põhikapitaal - 50,0, kreditorid ja vekslid - 43,4, obligatsioonid - 2,3.

A/s „Royal Film“ on oma läinud tegevusaasta kahjuga Emk. 953,1 tuh. lõpetanud (tulud - 26,985,6, kulud - 27,948,7). Äriseis 31. det. Emk. 5.927,7.

Ärikalender.

18. juunil.

Eestimaa kinnitus-aktsiaselts „Eka“ korralline peakoosolek kell 5 p. l. Tallinnas, Pikk t. 6.

19. juunil.

A/s. „Kütteveo“ aasta-peakoosolek kell 5 p. l. Tartus, Lodja t. 12.

20. juunil.

Kinnitus-aktsiaselts „Turis'e“ aktsionäride järjekorraline aasta-peakoosolek, kell 6 õhtul seltsi äriruumes, Viru t. 18.

Uued aktsiaseltsid ja osühisused.

A/s. „Volta“. Tegevusala: Igasuguste ettevõtete asutamine, omandamine ja eksploateerimine, millede eesmärgiks on elektrijõu saamine ja tema eksploateerimine, kui ka igasuguste masinate, valatud ja metallist asjade valmistamise ettevõtete asutamine, ülevõltpidamine ja edendamine ning nende töösaadustega kauplemine sise- ja väljamaal. Asutajad: Kristjan Luther ja Karl Luther. Põhikapitaal: Emk. 5.000.000, mis koosneb 50.000 akts. ä Emk. 100. (R. T. nr. 97/98-1925. a.).

Tähtsamad vähempakkumised.

Riigi raudteevalitsus (Tallinnas, Tehnika t. 16-a, tuba 18) - kinnisel, 29. juunil s. a. - elektrilampe ja portselaanasju.

Sm. Arsenaal (S. Erika t. 5) - sega, 26. juunil s. a. kell 10 homm. - 457 pd. musta katuseplekki. Põllutööstusministeerium (Tallinnas, Vismari t. 7, tuba 14) - kinnisel, 18. juunil s. a. Luuguse-Ühtru-Leigri magistraali lõpetamis- ja projektile vastavalt kordaseadmistööd.

Tähtsamad enampakkumised.

Peatollimeti - 22. juunil s. a. kell 10 homm. - mitmesugused kaubad ja ained.

Isiklikud teated.

Varanduse hoolekanne.

Teadmata kelle päralt olev varandus, mis asub Mustajõe vallas ja külas ning seisab koos maakohast „Kanonova nr. 3“ ja äraolija Stepan Minin'i päralt olev varandus, mis asub Narvas, Jaani linnas, Aia t. nr. 49/51, krep. nr. 223, on hoolekande alla võetud. (R. T. nr. 95/96-1925.)

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

August Kaarli p. Jantra ja Anna Johani t. Jantra, sünd. Strom; Ernst Leonhardi p. Daugull ja Mary-Aide-Louise Otto f. Eichhorn, sünd. Erbe; Gustav Peetri p. Timm ja Johanna-Adele Timm, sünd. Katu. (R. T. nr. 97/98-1925.)

Tcadaanne.

14. novembril 1924. a. sõlmitud ja „Riigi Teatajas“ 1924. a. nr. 139 välja kuulutatud konsessionleping A. Eeriku, H. Väljamäe ja J. Oja'ga maagaasi kasutamiseks on tühistatud.

(R. T. nr. 97/98-1925.)

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	23-29 apr.	30. apr. 6. maini.	7-13. maini.	14-20. mai.	21-27. mai.	28. m. 3. juun.
Teravilja ja jahu . . .	90	95	47	134	105	144
Kartulid . . .	78	90	70	26	44	25
Elusloomi . . .	128	104	89	71	55	46
Linu ja takku . . .	6	8	9	15	11	11
Põletispuid . . .	327	367	253	235	209	88
Muud metsa-						
materjali . . .	529	617	564	603	461	225
Põlevkivi . . .	103	259	295	297	308	218
Turvast. . . .	—	—	4	—	1	2
Tsementi . . .	64	49	71	87	61	38
Lupja	18	24	21	11	13	15
Muud erakaupa	922	1263	1130	1112	867	379
Kokku	2265	2876	2553	2591	2135	1191
Raudtee veod	324	353	400	342	362	48

Kokku laadit. 2589 3229 2953 2933 2497 1239

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisseaalt sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadefused):

	16-22 apr.	23-29 apr.	30. apr. 6. maini.	7-13. maini.	14-20. mai.	21-27. mai.
Teravilja ja jahu . . .	2	2	1	—	—	1
Kartulid . . .	151	117	16	59	14	25
Põletispuid . . .	120	164	57	191	124	61
Metsamaterj. . .	442	549	505	511	474	368
Linu ja takku . . .	—	1	2	2	10	3
Põlevkivi . . .	88	74	50	85	104	66
Turvast. . . .	2	—	—	1	—	2
Muud erakaubad	190	340	307	188	273	225
Kokku	575	995	1247	1037	999	751

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Eesti panga äriseis.

Miljonites markades.

	1. VI. 1925.	30.V. 1925.	15. V. 1925.	30. IV. 1925.	31. V. 1924.
Aktiva.					
Kassa	1.075,2	1.003,3	908,6	787,2	1.088,8
Kuld, hoisumad väljam. ja välisvaluuta kassa, millest maha arvatud väliskohustus-	596,4	586,1	628,4	751,5	252,8
Sell. „Loro“ debet	129,0	129,1	129,0	129,7	198,4
Välisvaluuta vekslid	263,5	253,2	282,7	274,2	502,1
Diskont. vekslid	1.662,7	1.659,5	1.636,0	1.575,5	1.808,9
Mitmes. kindlustatud laenud	4.116,2	4.138,8	4.078,3	4.139,9	3.630,0
Sellest akkred. ja gar. laenud	657,2	642,7	634,1	676,5	875,7
Passiva.					
Kapital ja tagavara kapitalid	398,0	398,0	398,0	398,0	325,0
Pangatõhed . . .	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0	2.250,0
Hoisummad	4.039,1	4.035,6	3.940,7	3.856,9	3.568,4

Sellest riigik. hoiusummad 2.601,1 2 633,3 2.471,8 2.586,4 1.919,2
 Akkreditiivid ja garantiid 545,4 537,0 527,2 558,8 811,6

Eesti Panga kassa näitab uut juurekasvu 70 miljoni võrra, 1.073,2 milj. peale viies ühtlasi üldtsirkulatsiooni 3.240 miljonilt 3.164,8 milj. peale. Välisvaluuta tagavarade suurenemise läbi 996,6 milj. pealt 1.005,8 milj. mk. peale tõusis katte protsent 30,76 pealt 31,81% peale.

Panga vabad välisvarad suurenesid 10 milj. võrra 596,4 milj. peale. Läänud aastal olid samad reservid 232,8 milj. mk.

Laenude liikumises köidab tähelepanu suurem kaanemine kindlustatud laenudes - 22,6 milj. võrra, kuna diskonteeritud vekslid 3 milj. võrra ja välisvaluuta vekslid 10 milj. võrra suurenesid.

Hoiusummades oli ainult 4 miljoni margaline juurekasv.

Viimased andmed tsirkulatsiooni kohta.

Tsirkulatsioon:	
1924. a.	1925. a.
31. jaanuaril . . . 3.260,3 100	3.465,0 100

28. veebruaril . . .	3.410,2	104,6	3.487,3	100,6
31. märtsil . . .	3.520,7	108,0	3.554,1	102,3
30. aprillil . . .	3.503,1	107,4	3.466,2	100
31. mail . . .	3.285,1	100,7	3.240,3	93,5
7. juunil . . .	-	-	3.164,8	91,3

Välisvarad kulla katteks:

	1924. a.	1925. a.
31. jaanuaril . . .	1.428,6	1.182,7
28. veebruaril . . .	1.572,4	1.263,3
31. märtsil . . .	1.467,3	1.308,6
30. aprillil . . .	1.239,0	1.160,4
7. mail . . .	-	1.073,3
31. " . . .	1.048,5	996,6
7. juunil . . .	-	1.006,8

Katte protsent.

31. jaanuaril . . .	43,8	34,10
28. veebruaril . . .	46,1	36,20
31. märtsil . . .	41,6	36,82
30. aprillil . . .	35,3	33,47
7. mail . . .	-	31,78
31. " . . .	31,9	30,76
7. juunil . . .	-	31,81

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.
	12. VI	8. VI	12. VI	12. VI	8. VI	12. VI	8. VI	2. VI	8. VI	8. VI	12. VI	
Naelsterling . . .	-	-	-	16.24	18.165	18.16	171.95	193.15	193.10	4.314	4.86	4.8581
Dollar	4.3137	4.86	4.858	3.7675	3.7375	3.7375	39.85	39.70	39.70	-	-	-
Prantsuse frank . .	81.10	100.55	100.40	20.05	18.10	18.10	201	199	196	-	-	-
Helveetsia frank . .	-	-	-	66.35	72.50	72.575	-	-	-	-	-	-
Rootsi kroon . . .	16.235	18.16	18.16	-	-	-	10.59	10.635	10.635	-	-	-
Soome mark . . .	172	193	192.80	94.30	94.20	94.20	-	-	-	Praaga		
Daani kroon . . .	25.57	25.86	25.75	63.55	70.30	70.55	674	749	747	1924 a.		
Hollandi gulden . .	11.525	12.096	12.095	141.00	150.20	150.15	14.93	15.97	15.98	12. VI	1925. a.	
Eesti mark	-	-	-	-	-	-	10.30	10.65	10.65	9	9,05	9,05
Kuld per unts. . .	95/9	84/11,5	84/11	-	-	-	-	-	-	-	-	-

100 Eesti marka Berliinis 29. mail 1925. a. - 1,121
 3. juunil " - 1,121
 9. " " - 1,122
 Londonis 30. mail " - 1,845 mk. üks £.
 6. juunil " - 1,845

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Naelsterling, mis seisis üle nädala 4.86 peal, osutas viimastel päevadel nõrka järelandmist, langedes New-Yorgis 12. juuniks 4,858 ja Stockholmis 18.165 pealt 18.16 peale.

Uut langust ilmutas Prantsuse frank: dollar on juba pikemat aega üle 20 frangi, kuna naelsterling teist nädalat üle 100. Viimane koteerimine Helsingis näitab tagasiminekut 199 pealt 196 peale.

Itaalia liir kaotas maikuu jooksul 2,88% oma väärtusest olles 1. juunil 25,24 dollari eest kuna jaanuarikuu keskmine 24,06 ja märtsi keskmine 24,58 oli. Nüüd on liiri stabiliseerimiseks Ameerikas 50 miljoni dollariline laen tehtud, ning teiselt poolt, on väljaveo suurendamise poliitikat energilisemalt ajama hakatud.

Muudes valuutades on tähtsusetu liikumised.

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem			Heeringad Norra Sloe	tünn	2500—
Ingl. ja Ameerika sort.	pd.	870—890	Liha, sea, I. sort	pd.	2000—2200
" " söre Ameerika	"	900—	" looma, I. sort	"	1200—1300
"J. Puchk ja Pojad" suurveski			Pekk, eksport. I s.	"	—
saadused. Hinnad arvatud 50			Heinad, aasa	vagunivitsi	"
kg. eest ühes valge puuvillase			Õlkoogid, linaseemne	"	330
kotiga:			" palmi	"	—
Patent rukkipeül	50 kg.	1850	" päevalille	"	305—
Manna	"	2975	" soja	"	240—
Söre saiajahu	"	2775	Nisukliid	"	—
"Eesti parem" saiajahu	50 kg.	2775	Rukkikliid	"	—
"Kalev"	50 kg.	2675	Puuvilla riie, Bjas, D. I.	ars.	48,25—54
"Kungla"	50 kg.	2575	" " Mitkal, ekstra	"	34,50—41,25
"Sampo"	"	2475	Lina, Liivi R.	pd.	2200—
"Taara"	"	835	" Petseri	"	2400—2500
A/S. Rotermanni tehaste jahud:			" Tartu	"	2300—
nisu, pehme	pd.	850—900	Lina, Võru	"	—
" söre	"	950—	Lina seemned, õli 87½% basis fr. Tall.	"	—
" pehmed, teised sordid	"	—	" külvi 98%	"	—
" I sort	"	—	Takud, Cödilla I.	"	—
Rukki jahud	"	385—395	" " II.	"	—
" "	"	—	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	48—49
" püül	"	530—550	" " Newcastle	"	47—48
Nisu, Vene	"	—	" sepa	"	50—51
Rukis Eesti	"	—	Koks, valu	"	70—75
" Vene, ...	"	—	" gaasi	"	85—
" Ameerika	"	360—365	Põlevkivi, I. sort	"	10
Kaerad, toidu, Eesti	"	350—355	Põlevkivi II. sort	"	7,50
" seemne, Vene	"	—	" " III.	"	5
Odrad, Õlle	"	425—435	Raud sordi	"	265—275
Erned, rohelist, Eesti	"	—	" kandetalad (T)	"	280—300
" " Hollandi	"	590—610	" vits.	"	410—480
Riis, Burma II.	"	760—	" raud plekk	"	370—535
Kartulid, eksport fob Tallinn	"	95—100	" " tsingitud	"	720—760
" piirituse	"	—	Teras Inglis	"	—
Kartuli tärklis, "Superieur"	"	800—	" Saksa	"	—
Piim, pudelites	ltr.	16—	" nikkell	"	—
Või, meierei, eksport	pd.	4000—4200	" vedru	"	480—490
Või siseturg	"	—	" tööritstad	"	1200—1400
Margariin, väljamaa	"	1960—2240	" talla	"	—
Juust, koh Schweitsi. Kodumaa	pd.	2900—3000	Malm	"	170—200
Kaseiin	"	700—900	Inglistina	"	9000—9500
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.)	"	11—	Seatina	"	1400—
" " II. s.	"	10—	Vask, plekk punane	"	4000—4300
Kakao, Inglis	"	2300—2400	" " valge	"	3700—4200
" Ameerika	"	1600—	Tsink-plekk	"	1700—1800
" Hollandi	"	2690—	" "	"	—
Kohvi, Rio Santos	"	5400—5800	Masinaõli, Vene, Nobel No. 6	"	645—655
Kohvi, Keskk Ameerika sordid	"	6000—7400	" Ameerika	"	580—650
" Mexiko	"	—	" Ameerika autoõli	"	700—980
Tee, lahtine Pekoe broken, Java	"	—	" Ameerika vacuum	"	1250
" " Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	Tsilindriõli, Vene	"	950—
" " " Tseilon	"	7600—8000	" " Ameerika harilik aur 280 ⁰	"	—680
" " " Moning, Hiina	"	4800—5200	" " ülekuumanud " 320 ⁰	"	1035
Suhkur peenike valge, Saksamaa	"	—760	Põlevkivi õli	"	170—220
" " Java	"	—	" " pigi	"	220—
" " Poola	"	—	Nafta, Vene	"	255—
" " Czechoslovaakia	"	765—770	" Ameerika	"	220—230
Siirup, kartuli, B 42 ⁰	"	900—	Petrooleum, Vene	"	270—280
" " " B 38 ⁰	"	—	" Ameerika	"	270—280
" " " Glucose	"	900—	Bensiin, Vene	"	625—660
Sool, lahtine Saksa	"	51—52	" Ameerika	"	—
" " Hispaania	"	50—	Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob	ltr.	—
" " Vene	"	54—	Pesusooda	pd.	210—220
Heeringad Yarmouth, Matties	tünn	3800—4000	Seebikivi 72½%, Inglis	"	560—610
" " Matfulls	"	4100—4300	Parafiin 102 ⁰ —110 ⁰	"	—
" " Shotti, Matties	"	4800—5100	" " 120 ⁰ —134 ⁰	"	—
" " Matfulls	"	5200—5600			

Tallinna börs kursisedel

Parkimise ekstrakt	pd.	—
Väavel, öie 98%	"	—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge Saksa	"	1500—1600
" tinavalge Inglise	"	1750—1800
" ooker Prants.	"	310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)	"	—
" Tshilli	"	420
" Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—30% fr. Tallinn	"	675—
" Thomasjahuk. 100 kg. 17-18% Väavelhapu ammoniak	"	590— 2750
" Lubja lämmastik 18% Kaalisool, 36%, kott 6 pd. frkojaam	"	1850 670—
" 40% Kainiit 12% lahtine	" pd.	840— —
" Vosvoriit, Eesti 6%	"	—
Paber, rotatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	" pütt	830 830
Tsement, Portland, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	110
" pestud	"	130—135
Asfalt	"	130
Kivitõrv, Rootsi	"	240—280
Puutõrv, Daani	"	380—450
Lubi	"	50
Gips, tükkides frko Isborsk	"	25
" jahvatatud toores	"	35
" krohvimise, ilma kottideta	"	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	"	6500—8000
Silikat D/B/B/	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Besti Strd I, II ja III s. frko Tal.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7x7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	"	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa tooresnahast valmistud . pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. . . . . I sort	"	6200—6800
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. . . . . II sort	"	—
Toores nahk väiksed ja suured	"	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	"	—7300

Prahid :

Lina	
Tallinn — Stettin	tonn sh. 18/—
" — Ghent	22/—
" — Dundee	"
" — Belfast	"
Takud + ...	o/o
Puumaterjalid D/B/B/ Standard	
Tallinn — London	"
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	sh. 38/—
" — Antwerpen	"
" — Southampton	"
" — Manchester	"
" — Amsterdam	"
" — Dundie	sh.
Segakaup	
Tallinn — Stettin	tonn sh. 12—20/—
" — London	"
" — Stockholm, ...	Rk. 10—20
Või	
Tallinn — Stettin	tünn sh. 1/6
Kartulid	
Tallinn — Stockholm	tonn Rk. —9

		8. VI.	10. VI.	12. VI.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1810	1810	1810
	M.	1825	1825	1825
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8.850	8.850
	M.	8975	8.975	8.975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.950	9.950	9.950
	M.	10.085	10.085	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	7000	7000	7025
	M.	7100	7100	7125
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1775	1825	1825
	M.	1825	1875	1875
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.200	15.185	15.200
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1100	1100	1110
	M.	1125	1125	1135
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1480	1480	1480
	M.	1520	1520	1520
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	6250	6250	6275
	M.	6350	6350	6375
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1750	1800	1800
	M.	1800	1850	1850
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7200	7200	7200
	M.	7300	7300	7525
	T.	—	—	—
1 Tschervoneis	O.	1875	1875	1875
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	53,50	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—